шкільного віку: монографія / А. М. Богуш, Л. О. Варяниця, Н. В. Гавриш та ін.; за заг. ред. Н. В. Гавриш. Луганськ: Альма-матер, 2006. 386 с.
3. Кон И. Ребенок и общество : учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений. М. : Академия, 2003. 336 с.
4. Русова С. Вибрані педагогічні твори: у 2 кн. Кн. 2 / за ред. Є. І. Коваленка. К.: Либідь, 1997. 272 с.

Юлія Бабаєва

СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА ДІЄСЛОВА *THINK*

В даний час особливу увагу дослідників сфокусовано на ментальних образах лексичних одиниць англійської мови. Фреймові значення деяких лексем, які в залежності від контекстного оточення можуть перетинатися з іншими фреймами, всі дієслова мисленнєвої діяльності мають одну спільну основу – здатність репрезентувати ментальну активність. Актуальність роботи зумовлена неповнотою вивчення аналізу мовних явищ, пов'язаних з відображенням у мові розумової діяльності людини.

Метою роботи є дефініційний аналіз лексико-семантичної структури дієслова *think* і виявлення подібних та відмінних семантичних варіантів прочитання цього дієслова в англійській мові.

Серед тих, хто зробив внесок у вивчення даної проблематики такі дослідники: А. Р. Кероп'ян, В. Г. Павленко, А. А. Протащук [2; 3; 4].

Розглянемо лексико-семантичні варіанти (ЛСВ) дієслова *think*, зафіксовані в словникових дефініціях, оскільки саме він передає найбільш повно семантику мислення або розумового процесу, діяльності, стану. У Oxford English Dictionary [1] дається 17 дефініцій дієслова *think*. Наведемо лише ті ЛСВ дієслова, які є актуальними для нашого дослідження:

ЛСВ-1: *To conceive in the mind, exercise the mind, etc. To form in the mind, conceive (a thought, etc.); to have in the mind as a notion, an idea, etc.; to do in the way of mental action*. Дієслово *think* має значення «здійснення мисленнєвої діяльності», експлікується ментальний процес. Таке значення можна назвати лідуючим і позначити як *think*-1 (ментальний процес). Дане значення є основним або базовим для всіх ментальних дієслів. Разом з тим, даний варіант дієслова вказує і на мисленнєву дію, що можна позначити як *think*-3 (мисленнєву дію).

ЛСВ-2: *To meditate on, turn over in the mind, ponder over, consider*. Даний варіант перегукується з ЛСВ-1. Тут дієслово think має також значення здійснення ментального процесу, взятого в аспекті ментального стану, а саме: «роздум, обдумування», що можна позначити як *think*-4 (ментальний стан).

ЛСВ-3: *To exercise the mind, esp. the understanding, in any active way; to form connected ideas of any kind; to have, or make, a train of ideas pass through the mind; to meditate, cogitate*. У цьому ЛСВ дієслово think має значення «тренування розуму, здійснення розуміння» – *think*-5 (здатність здійснювати мисленнєву дію), а також маркує процес медитації та мислення – *think*-4 (ментальний стан).

ЛСВ-4: *To form or have an idea of (a thing, action, or circumstance, real or imaginary) in one's mind; to imagine, conceive, fancy, picture*. Дієслово *think* в даному ЛСВ несе значення «наявності або формування ідеї», і саме він формує ментальний процес як «уявлення», або «фантазувати, уяву в розумі» – *think*-3 (мисленнєва дію). В даному випадку він синонімічний дієсловам: *imagine, conceive, fancy*, що відображає також мисленнєву діяльність. Це доводить наявність певних парадигматичних відносин між дієсловом і всією лексико-семантичною групою мисленнєвих дієслів.

ЛСВ-5: *To call to mind; to consider, reflect upon; to recollect, remember, bear in mind, to think that(!): Introducing a statement of a fact thought of as remarkable or surprising.* У цьому ЛСВ дієслово think в перехідній формі експлікує значення «роздуми, спогади, відновлення в пам'яті», в неперехідній формі значення «здивування». Тут він має значення як ментального процесу (*think*-1), так і здатності здійснювати мисленнєву діяльність (*think*-5).

ЛСВ-6. *To take into consideration, have regard to, consider*. У цьому ЛСВ дієслово *think* несе значення «розгляду питання, що заслуговує уваги» (*think*-3).

ЛСВ-7. *To bethink oneself of something in the way of a plan or purpose; to find out or hit upon (a way to do something) by mental effort; to contrive, devise, plan, plot.* У цьому ЛСВ дієслово think експлікує значення «нагадування самому собі визначених цілей та плану» (*think*-3).

ЛСВ-8: *To conceive or entertain the notion of doing something; to meditate, contemplate, intend, purpose, design, mean, 'have a mind', 'have thoughts (of)'.* Згідно дефініцій, дієслово think має значення «роздуми, обдумування», і в цьому значенні він позначає ментальний стан (*think*-4). Він також передає значення «наміри, планування» і «наявності думки» (*think*-5).

ЛСВ-9 a.: *To be of opinion, hold the opinion, believe, deem, judge, apprehend, consider; usually, to believe without any great assurance, to regard it as likely, to have the idea, to suppose; in reference to a future event, to expect*. В даному значенні дієслово *think* – перехідне і має значення «впевненості в думці». Таке значення можна визначити як *think*-5. (Здатність здійснювати мисленнєву дію).

ЛСВ-9 b.: *To hold the opinion (indicated by context), to think so, to be of that opinion; to think from, to dissent from, to disagree with; to think with, to be of the same opinion as.* Дієслово think в даному випадку має значення

«вираження думки», якого дотримується мовець. Залежно від контексту воно може являти собою «думку-згоду» або «думку-незгоду» – *think*-2 (мисленнєвий результат).

ЛСВ-10: *To believe, consider, or suppose (to be); to look upon as.* У цьому ЛСВ дієслово *think* має епістемічні значення, а саме «можливу думку» (*think*-2).

ЛСВ-11: *To have a (good, bad, or other) opinion with regard to a person or thing; to value or esteem something (highly or otherwise).* Згідно дефініцій дієслово think має значення «оціночно думки по відношенню до людини або предмету» (*think*-2).

ЛСВ-12: *To believe possible or likely; to suspect; to expect, anticipate*. В даному ЛСВ, дієслово think висловлює «передбачення, очікування можливих подій» (*think*-5).

ЛСВ-13: *To judge or consider to exist; to believe in the existence of rare*. Згідно дефініції дієслово *think* має значення «прийняття віри в існування чого-небудь» (*think*-5).

ЛСВ-14. *With adverbial extension, (ahead, back, out, over, through, up).* Цей варіант дієслова представляє випадки його вживання з адвербіальними частками і прислівниками і експлікує різні відтінки значення, пов'язані з мисленням як процесом (*think*-1), або ж вказується об'єкт, на який спрямована мисленнєва діяльність, тобто в даному випадку дієслово має предметно-референтне значення (*think*-3).

Дефініційний опис дієслова *think* показав, що це слово має розширений набір лексико-семантичних варіантів, які розкривають його семантичну структуру. Залежно від контекстного оточення, дане дієслово може виражати епістемічні і неепістемічні значення. Дієслово *think* (думати) в якості недосконалого неперехідного дієслова містить сему мислення і висловлює значення ментального процесу, а саме уявну концентрацію на чому-небудь (*think*-1). Але він також може мати і епістемічні значення через вираження результату мисленнєвої дії (*think*-2) з різними відтінками (думка / судження / надія / сумнів). Особливо це стосується речень, в яких присутній маркер «суб'єктивності» у вигляді особистого займенника. Дієслово *think* (подумати) в якості досконалого як перехідного, так і неперехідного дієслова також містить сему мислення і має значення мисленнєвої дії (*think*-3) і сему думки, умовиводи, а саме результату ментального процесу (*think*-2) в формі «припущення», «ймовірності».

Отже, дієслово *think* як прототипне дієслово мисленнєвої діяльності має широкий семантичний спектр і покриває різноманітні фреймові значення, пов'язані з ментальними процесами (*think*-1), результатами мисленнєвої дії (*think*-2), мисленнєвими діями (*think*-3), ментальними станами (*think*-4), а також з проявом ментальних здібностей (*think*-5). Диференціальні значення дієслова *think*, одного з найбільш репрезентативних

дієслів мисленнєвої діяльності англійської мови, можна подати наступним чином. Дана лексема в функції предиката передає: – семантику припущення; – семантику роздумів, уявлення; – семантику думки і знання; – семантику віри і надії; – семантику оцінки і конклюзивного виведення. Дієслово *think* може мати різні семантичні варіанти прочитання, де він функціонує як дієслово мислення і мисленнєвої діяльності. Актуалізація одного з цих значень відбувається тільки в реальній комунікативній ситуації. З цієї причини необхідно вивчення контекстів реалізації потенційних фреймових значень ментальних дієслів і їх похідних, оскільки структурно-синтаксичні параметри зумовлюють експлікацію того чи іншого фреймового значення.

Список використаних джерел

1. Oxford English Dictionary: the definitive record of the English language. Oxford : Oxford University Press, 2021. URL: https://www.oed.com/ (дата звернення 02.03.2021).
2. Кероп'ян А. Р. Лексико-семантична структура російський та англійських дієслів мовлення : дис. на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук : 10.02.17. Донецьк, 2003. 234 с.
3. Павленко В. Г. Когнитивно-семантические и структурные свойства лексических единиц мыслительной деятельности в английском языке : дис. на соискание ученой степени кандидата филологических наук : 10.02.04. Пятигорск, 2013. 211 с.
4. Протащук А. А. Мовні характеристики англомовних мисленнєвих категорій та їхнє відтворення українською мовою : маг. дис. на здобуття ступеня магістра : 10.02.04. Київ, 2018. 175 с.

Любов Байдюк

КЛАСИФІКАЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ ЯК КОМПОНЕНТІВ ПРАГМАТИЧНОГО МОДУЛЯ ДИСКУРСУ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Підхід до мовленнєвого акту, як до способу досягнення мовцем певної мети й вивчення мовних засобів, які використовуються – важлива особливість теорії мовленнєвих актів і теорії дискурсу, яка привернула увагу багатьох лінгвістів. На думку Ф. Бацевича, мовленнєвий акт – це «цілеспрямована мовленнєва дія, що здійснюється згідно з приниципами і правилами мовленнєвої поведінки, прийнятою в даному суспільстві; мінімальна одиниця нормативної соціомовленнєвої поведінки, що розглядається в межах прагматичної ситуації» [1, с. 170].

Дж. Серль виділяє такі типи мовленнєвих актів: